

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยการบริหารการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของจังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับปัจจัยการบริหารการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของจังหวัดเพชรบุรี 2) ระดับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดเพชรบุรี และ 3) ปัจจัยการบริหารการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของจังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/รักษาการหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 166 คน ปลัดอบต./เทศบาล จำนวน 79 คน และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 128 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 373 คน โดยใช้วิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับปัจจัยการบริหารการศึกษาของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของจังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าระดับปัจจัยการบริหารจัดการศึกษา ด้านสภาพแวดล้อม และด้านสื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน รองลงมาคือ ด้านบุคลากรและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านอาคารสถานที่ ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาในแต่ละด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านสภาพแวดล้อม มีระดับปัจจัยการบริหารการศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่สำหรับเด็กปฐมวัยได้ออกกำลังกายกลางแจ้ง รองลงมาคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความพร้อมในด้านสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมุมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างหลากหลาย

1.2 ด้านบุคลากร มีระดับปัจจัยการบริหารการศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ บุคลากรของศูนย์

พัฒนาเด็กเล็กมีศักยภาพในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เป็นอย่างดี รองลงมาคือ บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้อย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี

1.3 ด้านอาคารสถานที่ มีระดับปัจจัยการบริหารการศึกษา อยู่ในระดับมากเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เกือบทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุด สองอันดับแรก ได้แก่ ห้องเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีหน้าต่างและประตูที่อากาศถ่ายเทได้สะดวก รองลงมาคือ อาคารสถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมี ความเหมาะสมต่อการดูแลเด็กปฐมวัย และห้องเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแสงสว่างจากธรรมชาติอย่างสม่ำเสมอทั่วทั้งห้อง เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากันและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง คือ ห้องเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่สำหรับการนอนที่ป้องกันพาหะนำโรค เช่น มุ้งลวด เป็นต้น

1.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า มีระดับปัจจัยการบริหารการศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับปัจจัยการบริหารจัดการศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดแนวทางในการพัฒนาอุปกรณ์ สื่อประกอบการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำ/จัดหา อุปกรณ์ สื่อประกอบการจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับแผนการจัดประสบการณ์ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการติดตามและประเมินผลการใช้อุปกรณ์ สื่อประกอบการจัดกิจกรรมของเด็กปฐมวัย

2. คุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี ระดับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านสติปัญญา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม และด้านร่างกาย ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาในแต่ละด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านร่างกาย พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยได้แก่ เด็กปฐมวัยมีการนอนหลับและพักผ่อนอย่างเพียงพอ รองลงมาคือ เด็กปฐมวัยสามารถเดินขึ้นลงบันไดได้เองโดยวางเท้าทั้ง 2 ข้างบนบันไดขั้นเดียว และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือเด็กปฐมวัยสามารถจับดินสอแท่งใหญ่ๆ ได้ด้วยนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือ

2.2 ด้านสติปัญญา พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย

ได้แก่ เด็กปฐมวัยชอบฟังบทกลอน นิทาน คำคล้องจอง รองลงมาคือ เด็กปฐมวัยมีช่วงความสนใจกับของบางอย่างได้นาน 3-5 นาที และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เด็กปฐมวัยชอบดูหนังสือภาพ

2.3 ด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม ระดับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมากโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยได้แก่ เด็กปฐมวัยแสดงอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ด้วยคำพูด รองลงมาคือเด็กปฐมวัยมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองเมื่อได้รับการยอมรับหรือชมเชย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เด็กเด็กปฐมวัยรู้จักขอและเริ่มรู้จักให้

3. ปัจจัยการบริหารการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ สภาพแวดล้อม และสื่อการเรียนการสอน ปัจจัยการบริหารการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของจังหวัดเพชรบุรี โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.926 ประสิทธิภาพในการทำนาย ร้อยละ 85.70 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย ร้อยละ 25.13 โดยสามารถสร้างสมการการถดถอยในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้ $\hat{Y} = 0.770 + 0.463(X_1) + 0.926(X_2)$

การอภิปรายผล

1. ปัจจัยการบริหารการศึกษาของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของจังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านปรากฏอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยมีปัจจัยการบริหารการจัดการศึกษาด้านสภาพแวดล้อม และด้านสื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน รองลงมาคือ ด้านบุคลากรและด้านอาคารสถานที่ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ ศรีศรี (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาความคิดเห็นการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเปรียบเทียบการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการ สนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยอภิปรายผลรายด้านดังนี้

1.1 ด้านสภาพแวดล้อม มีระดับปัจจัยการบริหารการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ความสำคัญกับการจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่เน้นเด็ก

เป็นสำคัญ สามารถตอบสนองความสนใจของเด็กได้และในการจัดกิจกรรมนั้นครูได้เน้นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความพร้อมในด้านสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการจัดการศึกษามีพื้นที่ปฏิบัติการที่ชัดเจน มีพื้นที่สำหรับเด็กปฐมวัยได้ออกกำลังกายกลางแจ้ง และมีสัดส่วนพื้นที่เหมาะสมกับจำนวนเด็กปฐมวัย มีรั้วรอบขอบชิดกั้นบริเวณอย่างเป็นสัดส่วน สอดคล้องกับงานวิจัยของนุชตรี พูลเพิ่ม (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอำนาจเจริญเพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดอำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอำนาจเจริญ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

1.2 ด้านบุคลากร มีระดับปัจจัยการบริหารการศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีศักยภาพในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นอย่างดี สามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยาณี ผลไม้ (2557 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กในอำเภอรามัญไศล จังหวัดศรีสะเกษ การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในอำเภอรามัญไศล จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอรามัญไศล จังหวัดศรีสะเกษ ตามทัศนะของผู้ปกครองในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก อันดับแรกคือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการรองลงมา ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ตามลำดับ

1.3 ด้านอาคารสถานที่ มีระดับปัจจัยการบริหารการศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งนี้เนื่องจาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่อบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก ดังนั้นในการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคารต้องคำนึงถึงความมั่นคงแข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจไว้วางใจ การก่อสร้างและพัฒนาอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็กโดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ อันจะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อ สามารถลดความเสี่ยงจากการเกิด

อุบัติเหตุส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กและฝึกสุขนิสัยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโต ห้องเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีหน้าต่างและประตูที่อากาศถ่ายเทได้สะดวก รongลงมาคือ อาคารสถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเหมาะสมต่อการดูแลเด็กปฐมวัย และห้องเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแสงสว่างจากธรรมชาติอย่างสม่ำเสมอทั่วทั้งห้อง เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียงขวัญ สกุณฐธา (2553 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดคำสายทอง สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมุกดาหาร พบว่า ผลการดำเนินการส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดคำสายทอง สังกัดการศึกษาเทศบาลเมืองมุกดาหาร ก่อนการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 11 คน ไม่มีความรู้ความเข้าใจ และเทคนิควิธีการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม หลังการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 11 คน มีความรู้ความเข้าใจ และเทคนิควิธีการในการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมทำให้ครูนำความรู้ความเข้าใจ และเทคนิควิธีการที่ได้รับไปพัฒนางานในกระบวนการบริหารจัดการ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีความสะอาด เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความมั่นคงแข็งแรงปลอดภัย พื้นที่ใช้สอยภายในอาคารมีการกำหนดเป็นสัดส่วนชัดเจนอย่างเป็นระบบ มีการติดตามและประเมินผลเพื่อเป็นข้อมูลพัฒนาปรับปรุงต่อไป

1.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า มีระดับปัจจัยการบริหารการศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตที่ดีด้านการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการต่างๆ ที่ทำให้เด็กเล็กได้รับความรู้และประสบการณ์ได้มากที่สุดภายใต้บรรยากาศที่น่าเรียนรู้ ซึ่งสามารถทำได้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องและตรงตามความต้องการของผู้เรียน การส่งเสริมความสามารถการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลจะมีผลต่อความสุขในการเรียนรู้ของเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาอุปกรณ์สื่อประกอบการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง การจัดทำ/จัดหา อุปกรณ์ สื่อประกอบการจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับแผนการจัดประสบการณ์ และบำรุงรักษาอุปกรณ์ สื่อประกอบการจัดกิจกรรมให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชตรี พูลเพิ่ม (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอำนาจเจริญ ผลการศึกษาพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอำนาจเจริญ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์ และด้านการจัดสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนัน ชันทะสิทธิ์ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การจัดประสบการณ์ รองลงมาได้แก่ การประเมินพัฒนาการและสื่อการเรียนรู้ ตามลำดับ

2. คุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดเพชรบุรี ระดับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านสติปัญญา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม และด้านร่างกาย ทั้งนี้เนื่องจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็กให้ความสำคัญกับการจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ สามารถตอบสนองความสนใจของเด็กได้และในการจัดกิจกรรมนั้นครูได้เน้นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นตามจุดมุ่งหมายของกรมวิชาการ (2551 : 9-25) ที่มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล สอดคล้องกับแนวคิดของรูสโซ (Rousseau, 1995 อ้างถึงใน สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2555 : 115) แพทย์ชาวอิตาลีผู้วางปรัชญาการพัฒนาคิดว่าเด็กทุกคนปรารถนาการเรียนรู้อย่างอิสระ จากการเล่น การกระทำและการพัฒนาไปตามขั้นตอน สติปัญญาจะพัฒนาขึ้นจากการได้สัมผัสและการฝึกการรับรู้เป็นทักษะเบื้องต้นของการอ่าน เขียน และการสะกดคำคือความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรม ครูเป็นเพียงผู้แนะนำ ช่วยเหลือเน้นเรื่องสุขภาพอนามัย และมีการปฏิบัติรองลงมาคือการจัดสภาพแวดล้อม ในการจัดการศึกษาปฐมวัยทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาปฐมวัยได้ให้ความสำคัญเนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจจะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลองและต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว การจัดสภาพแวดล้อมจึงต้องเหมาะสมตามความต้องการของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 สอดคล้องกับแนวคิดของลีเปอร์และคนอื่นๆ (Leeper & other, 1984 อ้างถึงใน เขียวพา เศษะคุปต์, 2552 : 133) ได้เสนอการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัย ควรมีส่วนเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก โดยเป็นการเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้งห้าและเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นนามธรรมมากที่สุด ซึ่งต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและความเหมาะสมกับปรัชญาการศึกษาวัยนี้ อีกทั้งมีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนเหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย เด็กเล็กที่ได้เข้ารับการเตรียมความพร้อมจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัย ซึ่งจากการประเมินพัฒนาการของเด็ก ทั้ง 4 ด้านตามแบบฟอร์มเกณฑ์การประเมินที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด เด็กมีพัฒนาการอยู่ในระดับดี เด็กทั้งหมดที่จบการศึกษาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เข้าเรียนในระดับที่สูงขึ้นซึ่งสถานศึกษาที่รับช่วงต่อให้การยอมรับ

เป็นอย่างดี ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมีแนวโน้มของจำนวนเด็กที่จะเข้ามาเรียนเพิ่มขึ้น เพราะมีค่าใช้จ่ายน้อย

3. ปัจจัยการบริหารการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ปัจจัยการบริหารการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ สภาพแวดล้อม และสื่อการเรียนการสอน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.926 ประสิทธิภาพในการทำนาย ร้อยละ 85.70 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย ร้อยละ 25.13 ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยการบริหารจัดการศึกษาด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านสภาพแวดล้อม เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เด็กเล็กเกิดการเรียนรู้ โดยสื่อการเรียนรู้นี้เป็นด้านที่เห็นเป็นรูปธรรมมากที่สุด และครูผู้ดูแลเด็กมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านนี้ทุกคน สอดคล้องกับแนวคิดของราซี ทองสวัสดิ์ และคณะ (2549 : 19-20) ที่กล่าวว่า จุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไม่ใช่เพียงแต่เป็นการเตรียมให้เด็กพร้อมที่จะเข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาเท่านั้น แต่เป็นการศึกษาที่ช่วยเด็กให้มีชีวิตที่สมบูรณ์แบบตามที่ได้ปฐมวัย ฟังจะมีเพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยที่พร้อมจะเรียนรู้ ครูและผู้เกี่ยวข้องต้องมีวิธีสอนที่เหมาะสมเพื่อให้เด็กดำรงชีวิตในวัยเริ่มต้นด้วยความสุขแลมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ไปได้อย่างเต็มที่ คือ ความพร้อมในการเรียนของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีองค์ประกอบอยู่ 4 ประการ คือ ความพร้อมด้านร่างกาย ความพร้อมด้านอารมณ์-จิตใจ ความพร้อมสังคม และความพร้อมด้านสติปัญญา การดำเนินการดังกล่าว สอดคล้องกับผลการศึกษาของบราวน์ และคณะ (Brown and et.al, 1994 : 527) ที่ว่า สื่อการสอนได้แก่ อุปกรณ์ทั้งหลายที่ช่วยเสนอความรู้ให้แก่ผู้เรียนจนเกิดผลการเรียนที่ดี ทั้งนี้มีความหมายรวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เฉพาะแต่สิ่งที่เป็นวัตถุหรือเครื่องมือเท่านั้น เช่น การศึกษานอกสถานที่ การแสดงบทบาท อุปกรณ์ การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งแวดล้อม เครื่องเรือนที่ใช้กับเด็ก อุปกรณ์การเรียน ของเล่น วัสดุสิ่งของตามธรรมชาติ และรวมถึงเศษวัสดุ ที่สามารถนำมาให้เด็กได้สัมผัสจับต้องศึกษาเรียนรู้ หรือนำมาประกอบการสอนของครู และสามารถนำไปใช้กับนันทนาการได้ อุปกรณ์การเรียนรู้จะเป็นสิ่งเร้าสำหรับเด็ก ยังมีคนแปลก มีความแตกต่างในรูปร่างมาก ๆ เด็กยังได้เรียนรู้มาก สิ่งเร้าที่ดีและสร้างการเรียนรู้ได้มากต้องมีลักษณะเฉพาะ คือ สามารถตอบสนองใกล้เคียงกันเป็นลูกโซ่อย่างต่อเนื่อง เด็กได้ฝึกทำซ้ำ ๆ มีความพอใจและมีความสุข มีการป้อนข้อมูลกลับที่ทำให้เด็กได้เรียนรู้อย่างดี ดังนั้นสื่อและอุปกรณ์ของเด็กปฐมวัย คือ อุปกรณ์ทั้งหลาย ที่ช่วยเสนอความรู้ให้แก่ผู้เรียนจนเกิดผลการเรียนที่ดี ทั้งนี้มีความหมายรวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เฉพาะแต่สิ่งที่เป็นวัตถุหรือเครื่องมือเท่านั้น สิ่งต่าง ๆ รอบตัวที่ทำให้เด็กได้เล่นได้สัมผัส เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ และสนองตอบความต้องการ โดยสอดคล้องกับบุคลิกภาวะของเด็ก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาปัจจัยการบริหารการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการศึกษารุ่นนี้เพื่อไปพัฒนาดังนี้

1. จากการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรพัฒนามุมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างหลากหลาย จัดสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งภายในและภายนอก ให้มีความเหมาะสมเพื่อให้เด็กเล็กได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

2. จากการวิจัยพบว่า บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดบุคลากรผู้รับผิดชอบด้านการศึกษาเข้าเฝ้าสังเกตติดตามการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กปฐมวัยในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเพิ่มทักษะและเทคนิควิธีการในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งมีการสนับสนุนให้ผู้ดูแลเด็กได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นในด้านการศึกษาปฐมวัยและด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐาน

3. จากการวิจัยพบว่า อาคารสถานที่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรพื้นที่ห้องสำหรับการนอน ที่ป้องกันพาหะนำโรค โดยติดมุ้งลวด เพื่อป้องกันยุงลาย ที่จะเกิดโรคไข้เลือดออกกับเด็กเล็กได้

4. จากการวิจัยพบว่า สื่อการเรียนการสอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการติดตามและประเมินผล การใช้อุปกรณ์สื่อประกอบการจัดกิจกรรมของเด็กเล็กอย่างเพียงพอ และมีการตรวจสอบคุณภาพของสื่อให้สามารถใช้งานได้ดียู่เสมอ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะการเรียนรู้และพัฒนาได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาศักยภาพการจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับนโยบาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาเฉพาะกรณี โดยศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งใดแห่งหนึ่งแล้วเพิ่มความหลากหลายของกลุ่มตัวอย่างที่นอกเหนือจากผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษาและผู้ปกครองเพื่อจะได้นำแนวทางมาปรับปรุงพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น ๆ ได้โดยตรง

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบศักยภาพในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่ง เพื่อจะได้เห็นศักยภาพในการจัดการศึกษาที่แตกต่างกันออกไปอย่างชัดเจน

4. ควรมีการวิจัยบทบาทของชุมชนผู้ปกครองที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นหรือของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละแห่ง